

Primerjalna analiza cen ekoživil na slovenskem trgu

Anamarija Slabe

Inštitut za trajnostni razvoj

Predstavitev, Center Evropa, Ljubljana, 8.7.2010



Predstavljeni rezultati so bili pridobljeni v raziskovalnem projektu

Analiza stanja in potencialov za rast ponudbe ekoloških proizvodov v luči doseganja ciljev Akcijskega načrta za razvoj ekološkega kmetijstva v Sloveniji do leta 2015,

v okviru CRP Konkurenčnost Slovenije 2006-2013 (V4-0514-09), ki ga izvajata Inštitut za trajnostni razvoj in Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko.

Trajanje: 1.9.2008 – 30.8.2010

Sofinancerja: MKGP in ARRS



Metoda

Zajem cen:

Čas: junij in oktober 2009, junij 2010

Obseg: 65 artiklov – EKO in konvencionalno

Vrste distribucijskih kanalov (prodajnih mest):
(eko)tržnice, specializirane trgovine, veliki trgovci (supermarketi), diskonti

Lokacije: 2009 – 12 lokacij

2010 – 5 lokacij



Metoda

Izračuni

Izračun povprečnih cen za vsako ekološko in konvencionalno živilo; izračun cenovne premije za ekoživila.

Za 2009 še: upoštevanje povprečnih letnih drobnoprodajnih cen po SURS in primerjava cenovnih premij za ekoživila tudi glede na omenjene cene, primerjava cen ekoživil po distribucijskih kanalih.

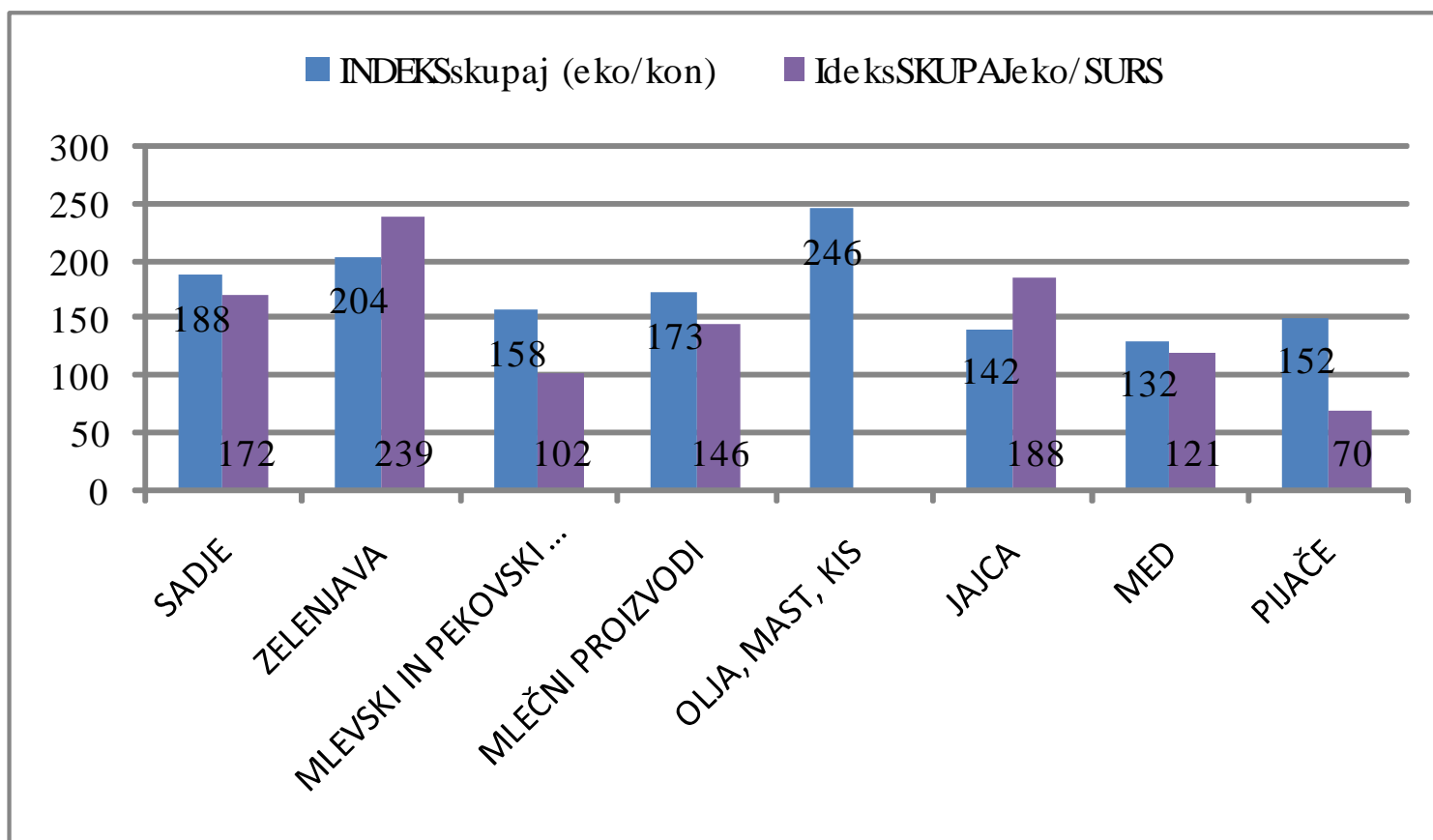
Za 2010 pa še: izračun razlik v cenovnih premijah ekoživil na ekotržnici. Brez SURS.



Rezultati 2009



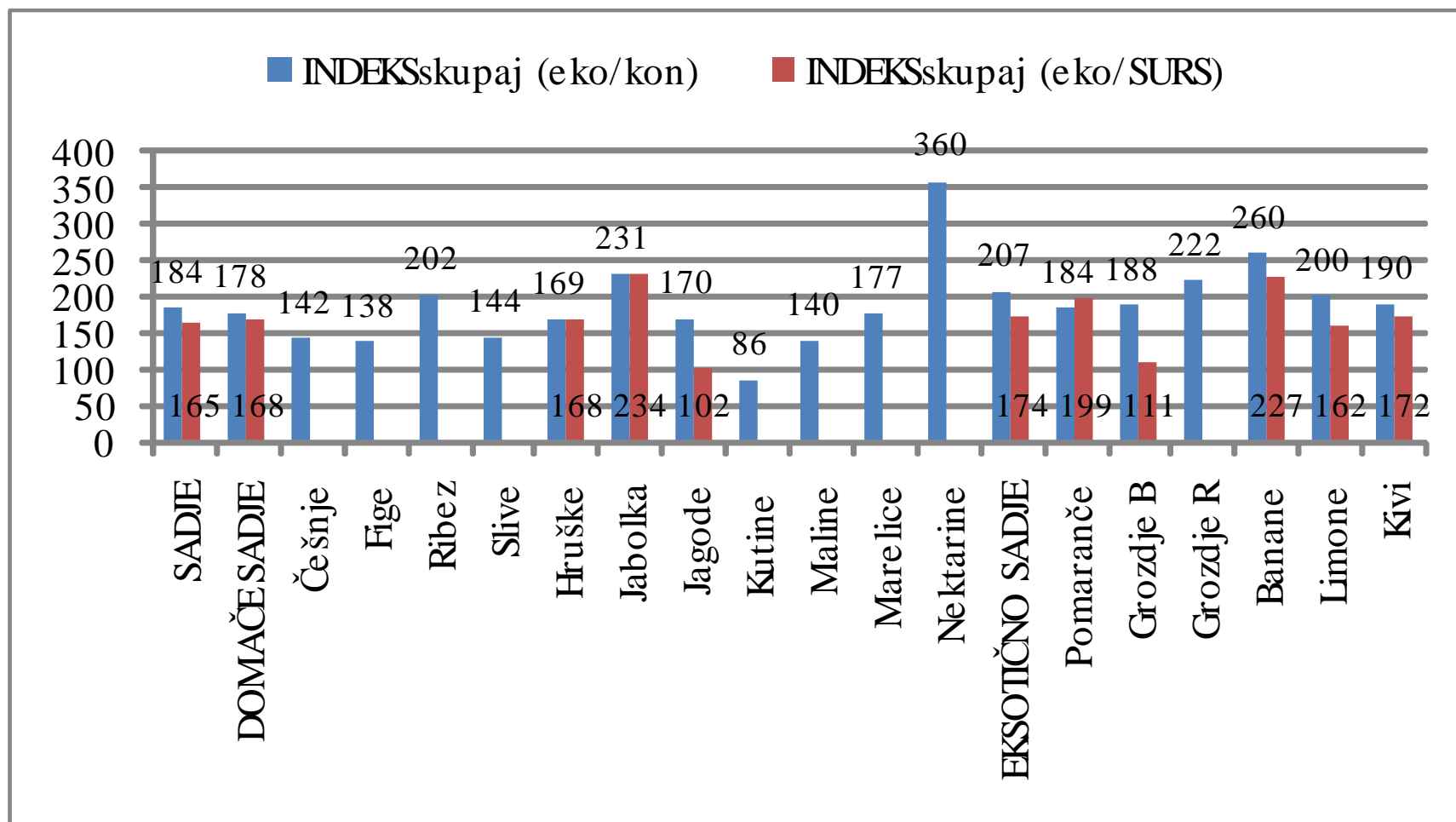
Leto 2009 – eko / konvencionalno



- Ekosadje je bilo v l. 2009 povprečno za 88% oziroma 72% (SURS) dražje od konvencionalnega.
- Ekozelenjava za 104% oziroma 139% (SURS).
- Ekojajca za 42% oziroma 88% (SURS).
- Ekološki mlevski in pekovski izdelki za **58%** oz. le za **2%** (SURS).



Leto 2009 – primer SADJE eko / konv.

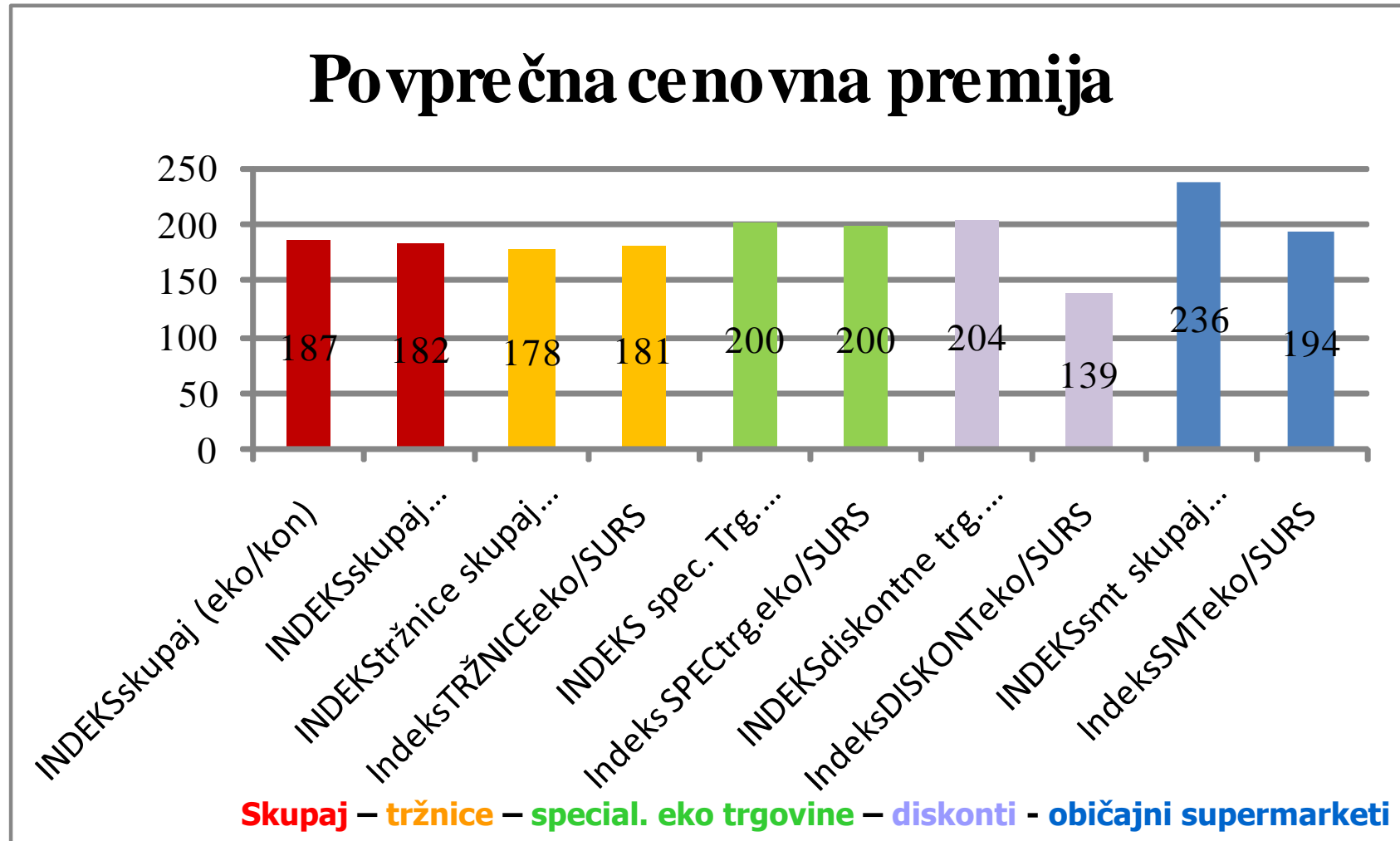


Znotraj skupine SADJE so nihanja zelo velika: **razpon cenovnih premij za EKO je med 2% (jagode, SURS) in 260%**. EKO kutine pa so bile celo za 14% cenejše od konvencionalnih.

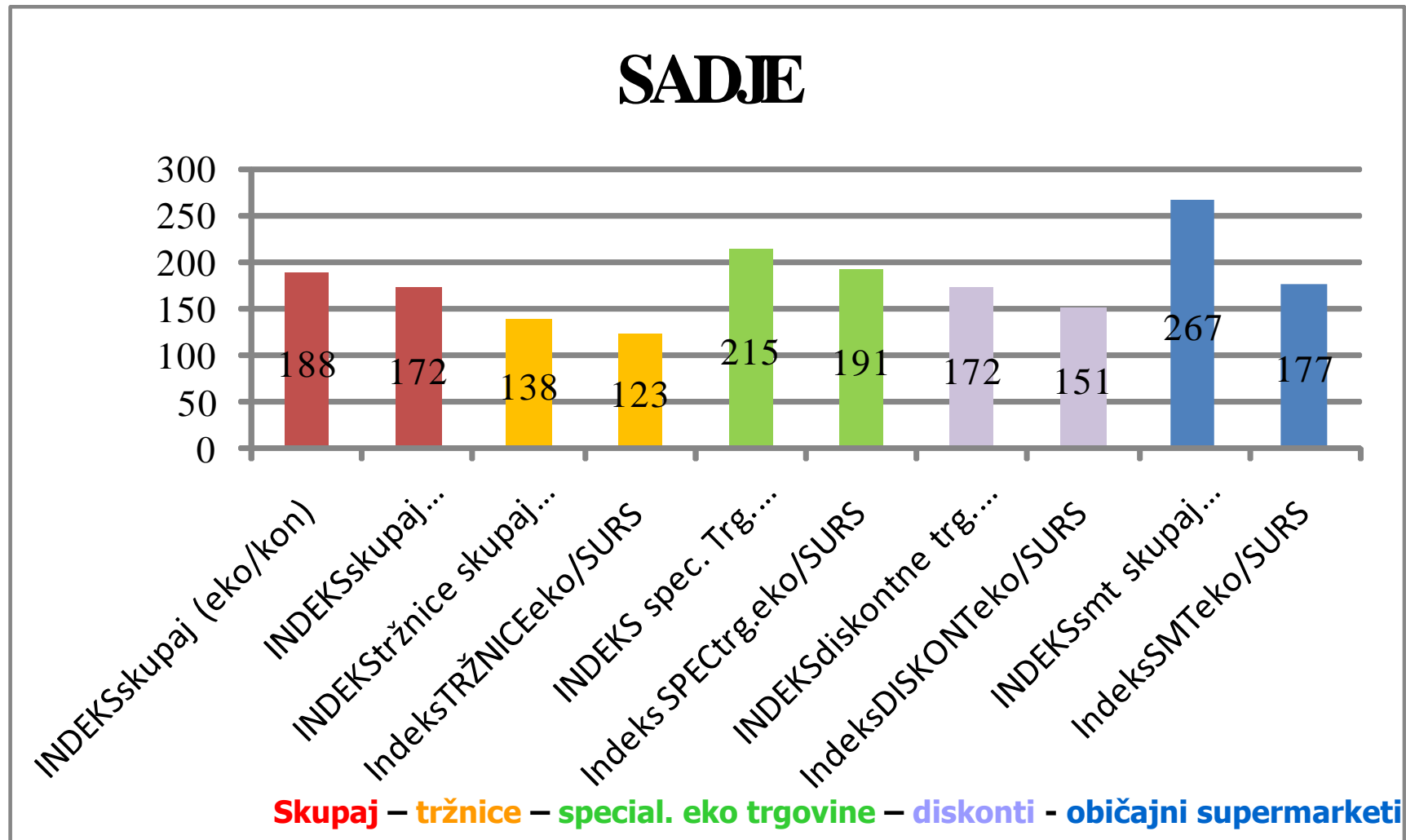
➔ Podrobnosti!



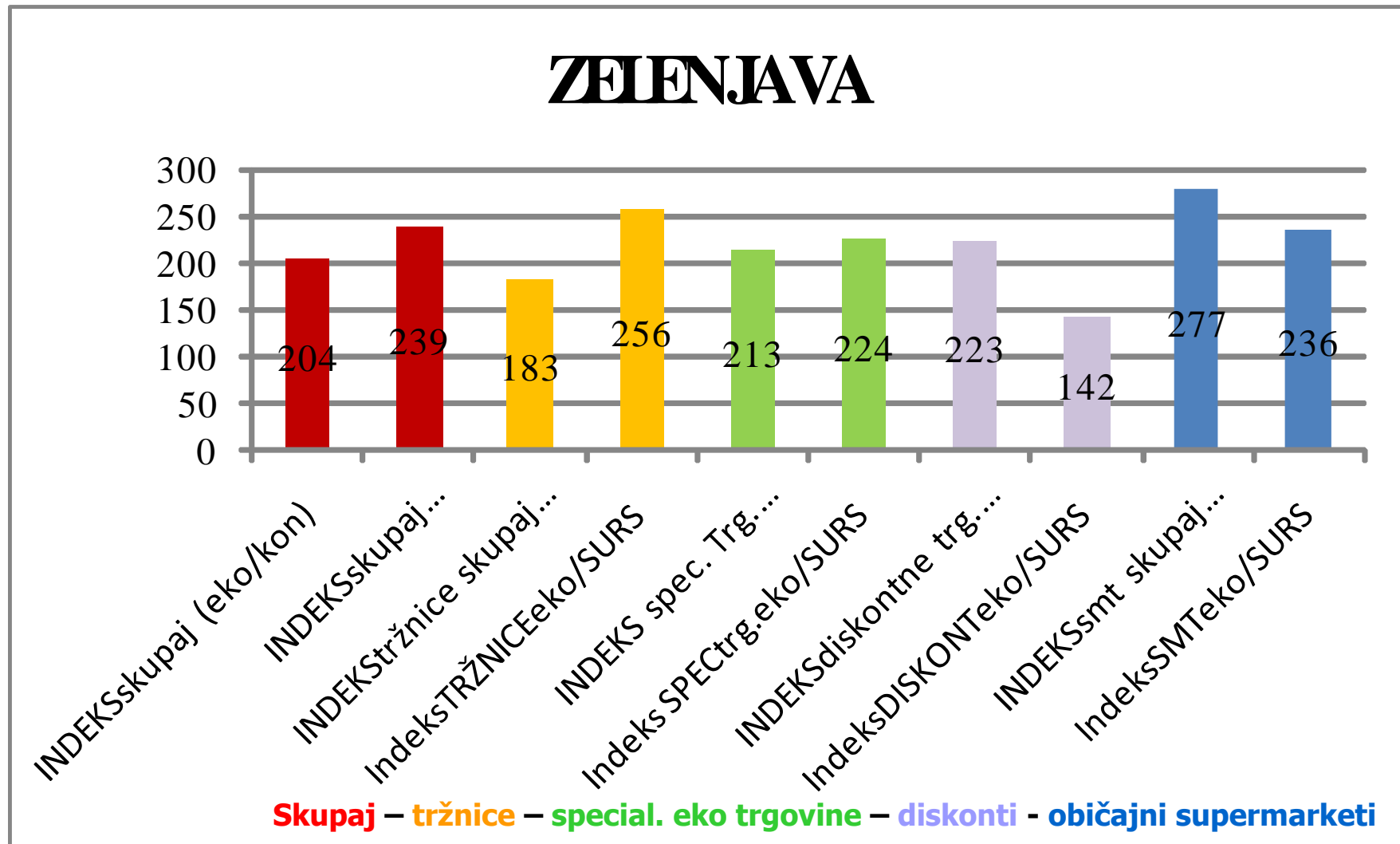
Leto 2009 – cene po distribucijskih kanalih



Leto 2009 – cene sadja po distrib. kanalih



Leto 2009 – cene zelenjave po distrib. kanalih



Leto 2010: Ekotržnica Ljubljana, sadje

SADJE	Indeks eko/ konv.	Indeks eko-V/ eko-N
Breskve	274	
Češnje	107	
Jagode	122	114
Maline	114	
Marelice	100	
Ribez (rdeči)	100	100
povprečje sadje	136	107

***Indeks eko/konv:** primerjava cen med ekološko in konvencionalno tržnico*

***Indeks eko-V/eko-N:** primerjava med najvišjo in najnižjo ceno na ekološki tržnici*



Leto 2010: Ekotržnica Ljubljana, zelenjava

ZELENJAVA	Indeks eko/ konv.	Indeks eko-V/ eko-N
Blitva	184	133
Brokoli	220	156
Bučke (jedilne, vrtno F1)	150	200
Cvetača	180	100
Čebula (rjava, ozimna) mlada	101	241
Česen (ozimni) novi	● 89	120
Fižol (mladi, stročji)	123	117
Grah, v stroku	200	133
Koleraba (nadzemna)	110	120
Korenje	183	160
Krompir (mladi)	208	120
Krompir (lanski)		115
Kumare	119	138
Paprika	● 89	
Paradižnik	● 97	
Por	109	
Rdeča pesa (sveža)	234	130
Solata	190	100
Šparglji	● 91	100
Zelje (zeleno)	197	
povprečje zelenjava	151	136

Indeks eko/konv: primerjava cen med ekološko in konvencionalno tržnico

Indeks eko-V/eko-N: primerjava med najvišjo in najnižjo ceno na ekološki tržnici



Leto 2010: Ekotržnica Ljubljana, mlevski izd.

MLEVSKI IN PEKOVSKI IZDELKI	Indeks eko/ konv.	Indeks eko-V/ eko-N
Ajdova moka	145	167
Koruzni zdrob	180	167
Ovseni Kosmiči	69	116
Pira (zrnje)	100	136
Pirin kruh (polnovredni, 100%)	88	103
Pirina moka (polnovredna)	95	156
Pšenična moka (polnovredana)	167	150
Pšenični kruh (polnovredni, 100%)		
Rezanci (pirini, polnovredni)	80	128
povprečje mlevski izd.	115	118

Indeks eko/konv: primerjava cen med ekološko in konvencionalno tržnico

Indeks eko-V/eko-N: primerjava med najvišjo in najnižjo ceno na ekološki tržnici



Leto 2010: Ekotržnica LJ, mlečni izd. in drugo

MLEČNI IZDELKI IN DRUGO	Indeks eko/ konv.	Indeks eko-V/ eko-N
Jogurt (kravje mleko, polnom.)	78	
Mleko, kravje polnomastno, ne-H	113	113
Skuta (kravje mleko, polnomastna)	163	
povprečje mlečni izd.	118	113
Bučno olje (hladno stiskano, 100%)	129	
Jabolčni kis (steklenica)	286	
Oljčno olje (hladno stiskano, 100%)	103	100
Jajca	187	126
Cvetlični med		
Gozdni med		
Jabolčni sok (steklenica, 100%)	235	123

Indeks eko/konv: primerjava cen med ekološko in konvencionalno tržnico

Indeks eko-V/eko-N: primerjava med najvišjo in najnižjo ceno na ekološki tržnici



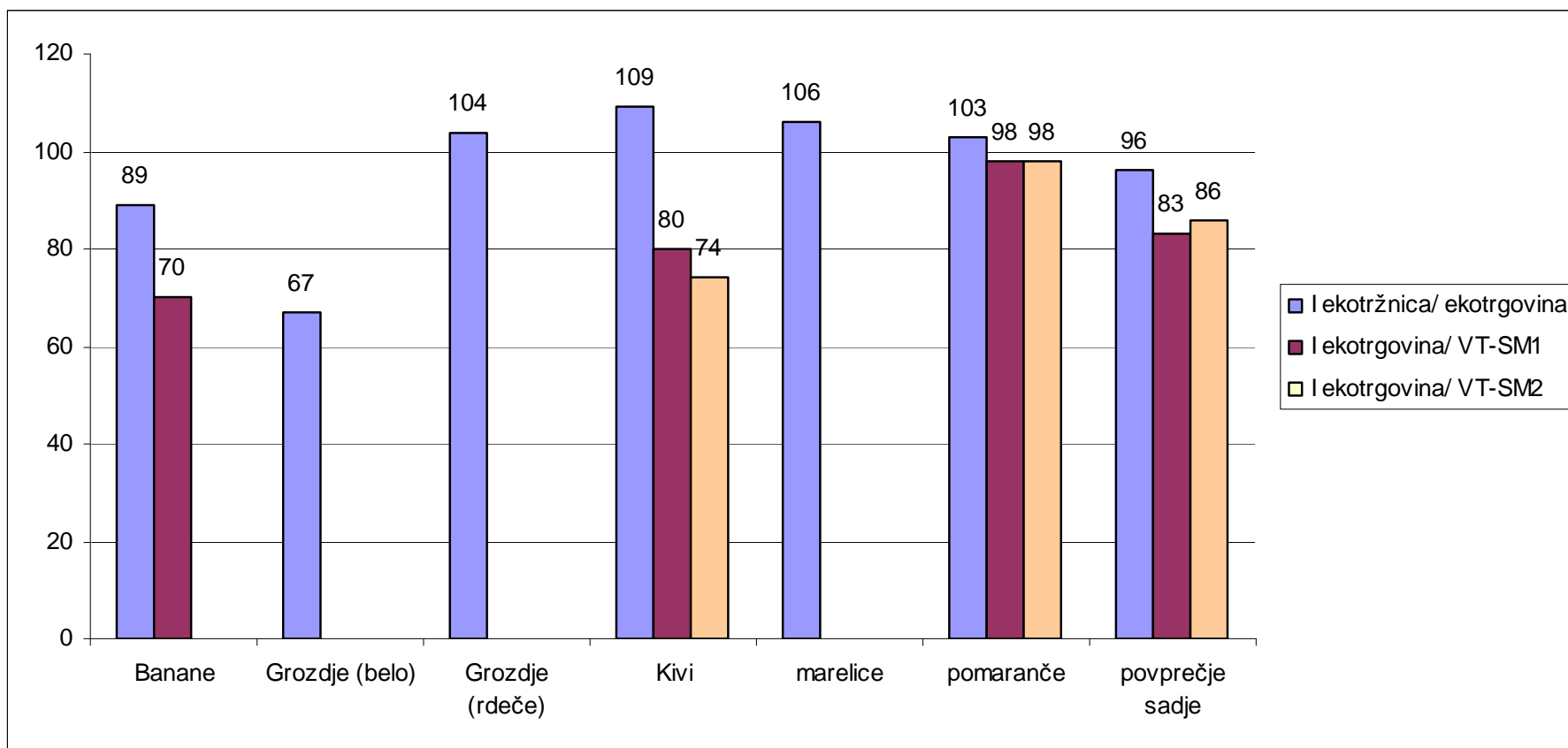
Leto 2010: Ekotržnica Ljubljana, mlevski izd.

MLEVSKI IN PEKOVSKI IZDELKI		EKotržnica									Konv. tržnica					EKO	
		P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	Št. pon.	Povpr. Cena	P1	P2	P3	P4	Št. pon.	Povpr. Cena	Povpr. Cena
Ajdova moka	1kg	6,00	4,50	5,20	7,50				4	5,80	4,00	4,00	4,00	4,00	4	4,00	5,80
Koruzni zdrob	1kg	4,00	4,00	3,80	3,00	5,00	4,00		6	3,97	2,00	2,00	2,60		3	2,20	3,97
Ovseni kosmiči	0,5kg	3,35	2,88						2	3,12	3,00	6,00			2	4,50	3,12
Pira (zrnje)	1kg	3,40	2,50	4,00	3,60	2,71			5	3,24	3,00	3,50			2	3,25	3,24
Pirin kruh (polnovredni, 100%)	1kg	3,87	4,00						2	3,94	5,33	3,60			2	4,47	3,94
Pirina moka (polnovredna)	1kg	3,80	3,50	3,40	4,00	3,60	3,20	5,00	7	3,79	4,00				1	4,00	3,79
Pšenična moka (polnovredana)	1kg	2,00	3,00	2,50					3	2,50	1,00	2,00			2	1,50	2,50
Pšenični kruh (polnovredni, 100%)	1kg																
Rezanci (pirini, polnovredni)	0,2kg	1,76	2,25						2	2,01	2,50				1	2,50	2,01

 kmet jamči, da je proizvod sveže mlet (največ do 3 dni)



Primerjave cen ekosadja po distr. kanalih



Primer **kivi**:

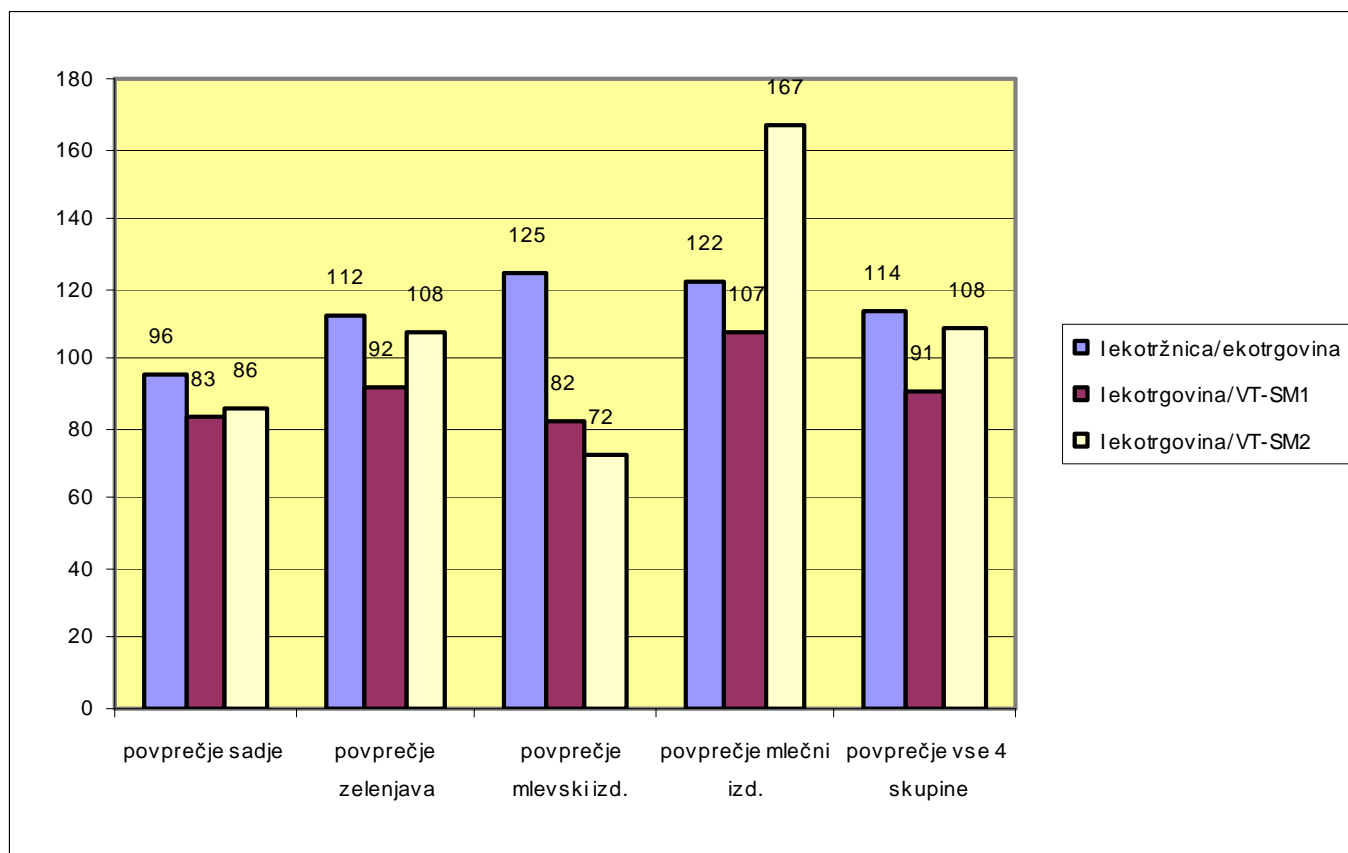
na ekotržnici je za 9% dražji kot v spec. ekotrgovini;

v spec. ekotrgovini je za 20% cenejši kot v prvem konv. supermarketu;

v spec. ekotrgovini je za 26% cenejši kot v drugem konv. supermarketu;



Primerjave cen skupin ekoživil po distr. kanalih



Primer vse 4 skupine:

- na ekotržnici je za 14% dražje kot v spec. ekotrgovini;
- v spec. ekotrgovini je za 91% cenejše kot v prvem običajnem supermarketu in za 8% dražje kot v drugem.

➡ Toda: upoštevati tudi izbiro (kaj kupujemo?) v posameznem kanalu, svežost,

...

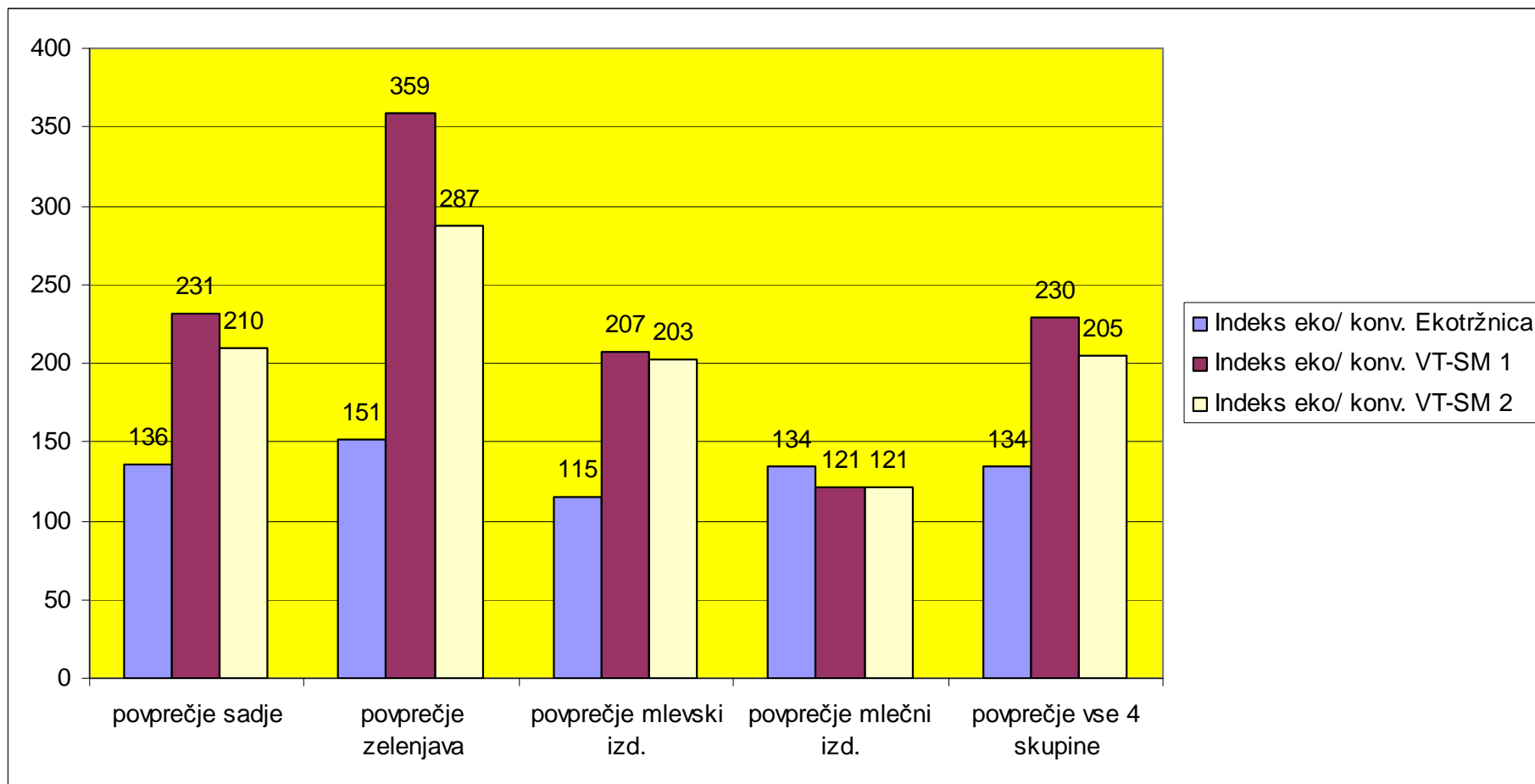


2010: primerjava cenovnih premij po distr. kanalih

ŽIVILO	Indeks eko/ konv.		
	Ekotržnica	VT-SM 1	VT-SM 2
povprečje sadje	136	231	210
povprečje zelenjava	151	359	287
povprečje mlevski izd.	115	207	203
povprečje mlečni izd.	134	121	121
povprečje vse 4 skupine	134	230	205



2010: primerjava cenovnih premij po distr. kanalih



Zakaj so ekoživila dražja?

1. Ekonomija obsega:

- Manjši obseg prometa viša stroške prodaje.

2. Značilnosti ekopridelave

- Ekološko kmetijstvo je delovno bolj intenzivno, bolj zahtevno (znanje), nabor pridelovalnih sredstev je omejen na naravna, standardi za rejo živali so višji...
- Strog (in dražji) sistem nadzora.

3. Netrajnostna ekonomija:

- Ekopridelava povzroča neprimerno manj okoljskih in zdravstvenih stroškov, toda potrošnik tega ne čuti dovolj, saj ti stroški v ceni živil večinoma niso zajeti.



Kakšen je slovenski trg ekoživil?

Ima značilnosti **začetne faze**:

- Še zlasti veliki trgovci imajo zelo visoke cenovne premije, zlasti pri sadju in zelenjavi (obseg prometa!).
- Pri "običajnih" velikih trgovcih je izbire malo – pogosto le en artikel iste vrste.
- Slovenska ekoživila najdemo predvsem v neposredni prodaji in deloma v "ekozabojčkih".



Mnenje trgovcev o slovenski ekopridelavi

- V splošnem premalo ponudbe
- Velika sezonska nihanja
- Neorganiziranost pridelovalcev
- Neprofesionalnost pridelovalcev (priprava za trg, poslovni vidiki...) – redke izjeme



Zaključki

- Cenovne premije so v I. 2009 povprečju znašale 82% (SURS) oz. 87%, vendar pa so močno variirale glede na živilo, skupino živil in distribucijske kanale.
- Včasih (čeprav redko) je ekoživilo cenejše od običajnega.
- **CENA ni vse** – vsi ekološki in konvencionalni artikli iste vrste niso primerljivi, pa tudi ekološki artikli iste vrste se lahko razlikujejo v kakovosti.



Zaključki

- Ljubljanska ekotržnica je v povprečju cenejša od običajnih supermarketov, izbira je večja, kakovost (npr. svežina) boljša.
- Cene (in kakovost) na ekotržnici se med prodajalci lahko zelo razlikujejo.
- Specializirana ekotrgovina je v povprečju prav tako cenejša od običajnih supermarketov.
- Največje cenovne premije za ekološko sadje in zelenjavo so pri velikih trgovcih; ti le izjemoma ponujajo sadje in zelenjavo slovenskega porekla.



Sodelavci za ta del projekta:

- Aleš Kuhar, BF
- Anamarija Slabe, ITR
- Ariana-Lucija Tratar-Supan, ITR
- Maja Gorečan, študentka BF
- Urška Kodelja, BF

